

Havs- och vattenmyndighetens förslag om ändringar i
Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i
Skagerrak, Kattegatt och Östersjön

A Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Bevarandestatusen för tumlare i Östersjön är oroande, i synnerhet för östersjöpopulationen av tumlare som har bedömts ha en ogynnsam-dålig bevarandestatus i marin baltisk region sedan 2001. Oavsiktlig fångst av tumlare i garnfiskeredskap har bedömts som ett av de största hoten mot tumlare, där bifångst av tumlare kan leda till att de kvävs intrasslade i redskapen. Det svenska övervakningsprogrammet för bifångst av tumlare har noterat tumlarbifångster i området längs Skånes sydkust och för att minska dessa bifångster föreslås obligatorisk användning av ljudskrämmor, s.k. pingers, vid allt garnfiske inom föreslaget område. I området förekommer tumlare både från östersjöpopulationen och bälthavspopulationen och åtgärden förväntas minska risken för bifångst för båda tumlarbestånden.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Alternativ till användning av pingers skulle vara att begränsa användningen av vissa garnredskap i området. Utifrån att det totala antalet bifångster är numerärt få på årsbasis saknas dock tillräckliga underlag om hur bifångstrisken är relaterad till olika redskap och i relation till när, var, och hur dessa redskap används. Pingers kan däremot minska bifångstrisken avsevärt för alla typer av garnfiskeredskap oavsett hur redskapsanvändningen ser ut. Utan den föreslagna regleringen riskerar bifångster av tumlare att fortsätta och bedöms utgöra en för stor påverkan på det hotade östersjöbeståndet där varje enskild bifångst anses som att potentiellt riskera beståndets status.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

I området fiskar 12 garnfartyg med redskap som omfattas av regleringen och fiske bedrivs under hela året men med dominerande garnanvändning under sommarhalvåret. Det är 11 garnfiskare som bedömts som beroende av fisket i området definierat utifrån att landningarna från garnfisket motsvarar minst 50 procent av de totala landningarna i vikt. Garnfisket landade totalt ca 14,3 ton under 2021 till ett värde motsvarande knappt 290 tusen kronor. Totalt motsvarade fiskeverksamheten fyra helårsekvivalenter

för 11 anställda och det samlade förädlingsvärdet var knappt 75 tusen kronor.

Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Krav på användning av pingers förväntas inte ha någon effekt på möjligheterna att bedriva fiske. Det finns även flera utvecklade pingersmodeller som inte kan höras av sälar som annars skulle kunna försämra fiskets fångster. Inköp och montering av pingers förväntas endast ge små ekonomiska konsekvenser för fisket då stödmöjligheter för inköp av pingers finns inom det svenska havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Småskaliga garnfiskare med fartyg under 12 meter kan få 80 % av sina kostnader ersatta, medan stödnivå upp till 100 % av kostnaderna kan vara stödberättigande om en producentorganisation skickar in en stödansökan för sina medlemmar. Utifrån den högsta garnanvändningen under 2022 bedömer HaV ett pingersbehov på ca 45 pingers per garnfiskare och fisketillfälle. Men detta är endast för just ett enskilt fisketillfälle och samma fiskare förväntas fiska med flera typer av garn vid olika tillfällen under fiskeåret. Som mest används tre olika garnkategorier per fiskare, men normalt används två olika garnkategorier per fiskare. Pingersbehovet skattas därför som högst till 135 pingers (3 x 45 st), medan genomsnittligt pingersbehov bedöms till ca 90 pingers. Sveriges fiskares producentorganisation (SFPO) har tidigare sökt stöd för medlemmar som fiskar med pingers och stödbehovet bedömdes då till ca 120 pingers per fiskare och en kostnad motsvarande 940 kr per pinger. SFPO bedömer liknande behov för de garnfiskare som nu omfattas av nya krav på användning av pingers. SFPO konstaterar att sju medlemmar fiskar i området och kommer att omfattas av det nya pingerskravet. Utifrån ett skattat pingersbehov av 90 – 120 pingers per fiskare och en kostnad på 940 kronor per pinger, förväntas enskilda fiskare som söker offentligt stöd för investeringen genom havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammet som mest behöva finansiera 20 procent av investeringen, vilket motsvarar 16 920 – 22 560 kronor.

Alternativa regleringar som begränsar användningen av vissa garnredskap skulle kunna omöjliggöra vissa typer av fiske beroende på vilka redskap som omfattades och vilka målarter som är relevanta för berörda fisken. Förutsättningarna att bedriva fiske skulle variera mellan enskilda fiskare men skulle potentiellt kunna innebära att fiskare som uteslutande fiskar med reglerade redskap skulle behöva upphöra med sin fiskeverksamhet.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Föreslagna beslut grundar sig på HaV:s bemyndiganden i 2 kap. 12 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

EU:s gemensamma fiskeripolitik omfattar åtgärder för bevarande och förvaltning av levande marina akvatiska resurser, dvs. de akvatiska resurserna i haven. I bilaga XIII del A i förordning (EU) 2019/1241 finns bestämmelser om skyldigheten att använda aktiva ljudskrämmare, s.k. pingers, i ICES delområde 24 för fartyg med en totallängd på 12 meter eller längre. Föreslagen reglering går utöver denna EU-reglering genom att omfatta krav på användning av pingers även för fartyg under 12 meters längd.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Bestämmelserna kommer att kungöras i vanlig ordning och utöver detta kommer information ges via HaV:s hemsida samt pressmeddelanden. Länsstyrelserna kommer att sprida information regionalt.

Berörda fiskare bedöms behöva tid för nödvändiga investeringar och ansökningar om offentligt stöd.

HaV föreslår att de nya bestämmelserna träder i kraft den 1 oktober 2024.

B Kommuner och regioner

Markera med x

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller regioner. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkten i avsnitt B.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

(x) Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Totalt är det 12 fiskefartyg (fiskelicensinnehavare) som berörs och samtliga är mikroföretag.

Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Föreslagna reglering bedöms påverka företagens tidsåtgång eller administrativa kostnader endast i mindre omfattning. Yrkesfiskare som söker offentligt stöd för sina investeringskostnader behöver ansöka om stöd hos Jordbruksverket. Ansökan sker elektroniskt. Tidsåtgången kommer att bestå i att fylla i en e-ansökan online och efter beslut om stöd också ansökan om utbetalning av stödet mot uppvisande av faktura för kostnaderna.

Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

De föreslagna ändringarna kan medföra medfinansieringskostnader upp till 20 procent av investeringskostnaden och skattas till att som högst motsvara 16 920 – 22 560 kronor.

Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Bestämmelserna träffar alla yrkesfiskare lika, varför HaV:s bedömning är att reglerna inte kommer att påverka konkurrensförhållandena.

Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

De föreslagna ändringarna bedöms inte påverka företagen i några andra avseenden än de som nämnts tidigare i denna konsekvensutredning.

Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Ikraftträdandet har föreslagits utifrån företagets behovs att ansöka om offentligt stöd för sina investeringar.

D Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

HaV har inhämtat uppgifter om berörda fisken/fiskare från Sveriges Fiskares Producentorganisation.

E Kontaktperson

Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Fredrik Palm, 010-6986077